

Kvinnornas öden fångas på operascenen

Den 15 juli har operan Lisbeta premiär på Alandica. Efter nästan tre års jobb börjar allting falla på plats.

– Jag ser det som en ny rättegång – den som kvinnorna borde fått då, säger regissör Ida Kronholm.

På Alandicas scen lyser ett blått ljus över **Sofie Asplund**. Det är bara några dagar kvar till premiären av jubileumsoperan "Lisbeta – en trollkona ska du icke låta leva" och varje repetition räknas. När regissör **Ida Kronholm** säger att det är dags att dra i gång börjar fiolerna i orkestern Estonian Sinfonietta spela melankoliska toner. På scenen börjar karaktären Lisbeta att sjunga, "en dag är min oskuld klar och uppenbar". Texten är tagen från det äkta rättsprotokollet som skrevs innan Lisbeta halshögs åt 1667, anklagad för att utöva häxeri.

Brutal berättelse

Det är tre år sedan **Carina Karlsson** och Ida Kronholm började jobba på librettot som nu har blivit operan Lisbeta.

– Det känns fantastiskt. Speciellt i dessa tider, när man många gånger har trott att allt kommer behöva ställas in, säger Ida Kronholm.

Det har varit en lång process att sammanställa föreställningen. Kompositör **Karólína Eiríksdóttir** blev involverad i projektet redan för två år sedan.

– Jag har komponerat med hjälp av intuition och min kunskap om musik, säger hon.

Hon har noga komponerat musiken efter de känslor som ska förmedlas. Allt från romantiska kärleksscener till brutala scener var kvinnor torteras är med i föreställningen. Dirigent **Anna-Maria Helsing** tycker att Karólína Eiríksdóttir har gjort ett strålande jobb.

– Det är en brutal histo-

ria som är svår att fånga. Musiken kan på något sätt rama in det.

Sofie Asplund som spelar Lisbeta håller med om att det är en hemsk berättelse.

– Vi har alla gråtit någon gång under repetitionerna. Det finns en scen när Lisbeta sitter fängslad och inte kan amma sin son. Jag har själv en son, och den scenen slog mig väldigt hårt.

Ensemblen hoppas att operan Lisbeta kan få folk att minnas kvinnorna som straffades med döden på grund av anklagelser om trolleri.

– Alla vet att det hände, men det är en sak att veta det och en annan sak att känna det. Vi hoppas att det här kommer ge en djupare förståelse för känslan, säger Anna-Maria Helsing.

Minnesakt

Regissör Ida Kronholm tycker att det är omöjligt att ge kvinnorna upprättelse, men ser föreställningen som en minnesakt.

– För mig har det blivit som ett mantra att säga kvinnornas namn – Lis-

Intendent Kaia Lattkes, kompositör Karólína Eiríksdóttir och dirigent Anna-Maria Helsing har alla arbetat med operan i två års tid.

beta, Karin, Maria, Ebba, Anna, Ingeborg, Margareta – kvinnorna som de mördade. Folk vet ingenting om dem och nu spelar vi dem.

I operan spelar de upp scener där kvinnorna avrättas.

– Den sekunden när varje kvinna dör stannar

vi upp fram till det sista andetagat. Det känns som vår plikt. Vi kan inte ge dem upprättelse men vi kan stanna till.

Hon hoppas de som kommer och ser föreställningen kommer att börja tänka på de kvinnor som satte livet till på grund av vidskepelse.

– När man kör över Färjundsbron ser man avrättningsplatsen till vänster. Jag hoppas att det är ett minne som vi kan dela och som kan bäras med våra medmänniskor.

Text och foto
Tilda Lindén
tilda.linden@alandstidningen.ax
tel: 26 026

» Utställningar

Almas hantverk och galleri, Sottunga: Almagruppen ställer ut hantverk, konst och målningar. Öppet enl ök.

Bomärket, Ovanåker Saltvik: Ålands största samling av bomärkta föremål. Öppet enl ök, tel 0400-450004.

Brändö bibliotek: Ulrika Kjeldsens katter i rundstål ställs ut till 12.8.

Dånö hembygdsmuseum, Geta: Öppet alla dagar kl 13-16, ons kl 16-19 till 22.8. Tel: 0407685782 eller 0405019727. Mer info finns på vår Facebooksida.

Eckerö post- och tullhus: 27 utställare ställer ut textila konsthantverk och design. Öppet alla dagar kl 10-18 till 19.9.

Esplanaden i Mariehamn: Fotoklubben Obscura ställe ut fotografie fram till 9.6.2022. På plats finns en QR kod man kan läsa av för mer information. Info även på hemsidan www.obscurafoto.org. Utskriven text finns även på turistinformationen VisitÅland och Ålands kulturhistoriska museum.

Finströms bibliotek: Retroutställning med olika föremål från campingvärlden och meckarverkstaden, gamla mopeder och garageprylar vid sidan av tältlivet från förr. Visas till slutet av augusti.

Folkhälsans allaktivitetshus: Tinca Björke ställer ut fotografier.

Föglö bibliotek: Ålands emigrantinstitut visar "Åland 100: Föglö export: Svågarna Haddon och Warner". Öppet under bibliotekets öppettider (se www.foglo.ax för öppettiderna). Den 18 juni – 22 augusti är utställningen tillgänglig dagligen också via Turistbyrån kl 10-19. Visas till 30.8.

Galleri Berghäll Hummersö, Föglö: Öppet tis-sön kl 12-16. Kjell Ekström visar akvareller och akrylmålningar.

Galleri Friden, Rörstorp, Lemland: Sommarutställning med Julia Norlander & Ulrika Lindfors-Davis. Öppet: må, ons, to kl 12-16 till 30.7.

Galleri Juha P, Styrmansg 1 (Ehns): Juha Pykäläinen visar "I målarens trädgård" i galleriet

i det bakre rummet. Öppet enligt butikens öppettider till 17.7. Lø kl 12-14 är konstnären på plats.

Galleriet, Torggatan 15: Ann Eriksson visar "Textil trädgård", tryck, måleri och broderie på målarduk och provtryckstyg. På andra våningen, Öppet alla dagar i juli.

Galleri Skarpans, Kvarnbo, Saltvik: Utställningen "Women Trees" av Tiina Tahvanainen visas till 31.7. Utställningen består av fotografier på kvinnor i träd.

Geta bibliotek: Sommarutställning "Stilla liv vid skogsbyn och åkant", Gunilla Olsson visar målningar i akvarell till 12.8. Biblioteket är öppet tis16- 20 och tor 13-17. Utställningen Amerikahus visas också på biblioteket.

Havsvidden: Utställning på Art TO GO. Natalia Mikkola visar en rörlig utställning där sålda verk levereras och nya hängs upp. Öppet alla dagar.

Jomala bibliotek: Utställningen "Honon Henne" av Simka- Simon Häggblom och

Karin Lind visas till 26.8. Öppet må-tor kl 8-20, fre kl 8-15.

Kobba Klintar: Utställningen "Saltsstänkt" av TH Norling visas till 21.8. Stängd på söndagar.

Kökar bibliotek: Utställningen "Himmel möter hav - möter mig", akvareller och fotografier av Kamilla von Weissenberg-Nordberg. Visas hela juli.

Kökar Museum: Öppet efter överenskommelse tel. 04575244077. Kommunens Naturrum och fågelplats på museiområdet är öppna året om.

Köpmannamuseet i Marthastugan, invid Tullarns äng: Öppet onsdagar kl 12-15. Andra tider enl ök, tel 0400-529461.

Lasses fartygsmuseum: Öppet alla ons kl12-20 till sista sept. Museet visar den åländska sjöfarten från maskindrivna lastfartyg till färjor. Utförlig guidnin.. En specialutställning om telegrafistens radiostation och maskinrumsmiljöer är nytt för i år. Museet innehar en stor nautisk boksamling samt ett ritningsarkiv.

Övriga tider ring 0457 3828459 eller 018-47626.

Mariehamns museet med modellstaden, Ålandsvägen 42, våningsplanet under Matishallen. Miniatyrmodell som åskådliggör hur staden såg ut på 1920-talet samt sommarutställningen "Esplanaden 130 år", som i text och bilder skildrar Mariehamns unika esplanad-anläggning, byggt av föreningen Miniatyrstadens vänner. Öppet kl 12-15 varje dag till 15.8. Fri entré, tillgängligt för rörelsehindrade.

Medis: Elevernas vårsalong kan ses på adressen www.medisvarsalong.ax.

Museigården Matsmårs i Hummersö Föglö. Öppet tis-lör kl 13-16, tom. 7.8. I ladugårdsgalleriet visas föremål och kläder ur gårdens gömmor.

Nordens institut på Åland: Felicia Lindbäck i tolkar i text det kvinnliga porträttet från förr i utställningen "Sjöfartens beskyddarinnor". Nann Sommarström och Josefin Bergsten har även bidragit till utställningen, pågår till 14.8.

Seffers hembygdsgård från 1770-talet, i Lövä, Vårdö: Gamla bruksföremål, loppis och utställning av träsniderier. Öppet må- fre kl 11-17 till 6.8.

Sjöboden Sandskår i gästhamnen i Sottunga: Konsthantverk av Alma-gruppen. Öppet ons, fre och sö kl 15-20.

Sjö kvarteret: Hantverk, skuthamn och sjöviste öppet året om. Skepps- och båtbyggerimuseum, motormuseum.

Skeppargården Pellas, Lemland. Museum i 1800-tals skeppargård, visas som ett hem från bondeseglationsen tid. Fotutställning i Vindsgalleriet med Pamela Erikssons fotografier från fyrmastbarken Herzogin Cecilie 1934-1936. Öppet till 29.8 tis-sö kl 11-16.

Sunds bibliotek: Österåker – en sommarutställning. Kurre Husell har hittat ett gammalt torparkontrakt från den gamla Sundsgården Österåker samt krigslåneobligationer från 40-talet, även kvitton, pengar och foton från Sunds Andels-handel och folket som levde kring Österåker. Utställningen

Ida Kronholm ser föreställningen som en minnesakt.

Sofie Asplund spelar huvudrollen Lisbeta.

Geta Poesi och Visa minns emigranterna

I dag fortsätter festivalen Geta Poesi och Visa med temadagen "Hälsa dem därhemma". Programmet handlar om amerikaemigrationen.

– Vi vet att det finns ett intresse, säger Marianne Häggblom, ordförande i Geta kulturförening.

Som en del av Geta Poesi och Visa arrangerar Geta kulturförening i dag evenemanget "Hälsa dem därhemma". Temadagen ingår i firandet av Åland 100 och har fått stöd av Ålands landskapsregering och Geta kommun.

– De flesta här har anknytning till amerikaemigrationen. Det känns aktuellt att uppmärksamma det under hundraårsjubileumet, säger Marianne Häggblom.

Varierat program

Under dagen kommer det bjudas på ett varierat program.

– Det är både litteratur, konst, lokala berättelser, och en föreställning.

Programmet börjar klockan 13.00 på Geta skola och bibliotek. Författaren **Sebastian Johans** kommer då att presentera boken *Broarna* som handlar om ålänningar som lämnade sin hembygd. Efter det kommer utställningen *Amerikahus* att öppnas.

– Den visar bilder av de hus i Geta som är byggda av återflyttare. Många personer som kom tillbaka under 30-talet byggde hus i amerikansk stil, säger

Maja Heurling och Ola Sandström uppträder med föreställningen "Irrbloss – en emigrantberättelse". Foto: Privat

Marianne Häggblom.

Efter utställningens öppning kommer Geta-tabor berätta sina egna anekdoter och berättelser om emigrationen. **Carl-Gustav Lindén** modererar samtalet.

– Vi vet att folk kommer vilja vara med i diskussionen, säger Marianne Häggblom.

Föreställning

Under kvällen kommer de svenska vissångarna **Maja Heurling** och **Ola**

Sandström att framföra sina tonsättningar av amerikaemigranten **Signe Aurells** poesi. Föreställningen heter "Irrbloss – en emigrantberättelse" efter Aurells diktsamling "Irrbloss" som utkom 1919.

– Hon skrev mycket om sin hemlängtan, säger Marianne Häggblom.

Hon tror att föreställningen kan tilltala en bred publik.

– Det riktar sig till alla som är intresserade. Både de som känner igen sig i

Ett av de hus i Geta som är med i utställningen "Amerikahus". Foto: Privat

det historiska och de som gillar visor eller poesi.

Föreställningen äger rum på Enebo Hantverk och Café, som egentligen har stängt.

– Vi öppnar kaféet för föreställningen. Det har varit en tradition att vara här i många år, säger **Kristina Wigren** som har drivit kaféet.

Hon tycker att årets tema är väldigt intressant.

– Vanligtvis brukar det varje sommar komma folk hit till Geta som söker sina rötter. Många har starka anknytningar till emigranterna.

Kristina Wigren tror att evenemanget kan bli välbesökt.

– Man vet ju aldrig, men det brukar komma mycket folk. Det är en lugn miljö med fin stämning.

Tilda Lindén

skildrar delar av livet på Österåker från 30- till 50-tal. Biblioteket är öppet må och to kl 17.30-20.30, samt tis kl 10-16. Visas till 16.9.

Smakbyn: "Vad vi ser så blir vi", målningar av Katia Fell.

Telemuseet på Vårdö, Vargata: Teleinformation på svenska, finska och engelska. Öppet alla dagar, dygnet runt. Telefonkiosken har belysning så det går bra att besöka även på kvällen.

Vårdö bibliotek: "Kronisk småbrukare av filosofiska funderingar – Runar Salminens träfigurer, abstrakta karaktärer, stora statyer, tavlor, reliefer och skisser från konstutbildningen visas. Öppet tis och tor kl 13-16.30 och 18-20.

Ålands folkhögskola: Art Park, utställning av studerande visas på gårdsplanen..

Ålands fotografiska museum, Pålshöle, Finström: Öppet tis- lö, kl 11-18, till 31.8. I september öppet lördagar och söndagar, kl 11-16.

Ålands jakt- och fiskemuseum, Käringsund, Eckerö: "Jaktpass", fotogra-

fier av Taina Dalberg visas till 28.8. Johan Karlsson visar djurskulpturer. Basutställning om jakt, fiske och natur. Öppet må-lö kl 10-17.

Ålands konstmuseum: I sommarutställningen presenteras akvareller av Lars Lerin. Öppet dagligen kl 10-17. Visas till 5.9.

Ålands kulturhistoriska museum: Basutställning om Ålands historia. Öppet dagligen kl 10-17. Sommarutställning "Bland antenner och pistiller" med fotografier av fotoklubben Obscura pågår till 29.8.

Miniutställningen "Marinarkeologin avslöjar havets hemligheter" visas till 30.9.

Ålands landskapsarkiv: Miniutställningar om bl.a. gästböcker, äldre trycksaker, ovanliga namn. Öppet måndag-torsdag kl. 12-16, fredag 12-15.

Ålands sjöfartsmuseum: Olivia Sarlings och Ulrik Kjeldsens utställning "Vår väg är havet" visas till 15.8. Konstnärerna skildrar de liv som på olika sätt präglats av

öppet vatten. Basutställningen innehåller berättelser och föremål från Ålands sjöfartshistoria samt olika interaktiva stationer. "Hildas doft – en utställning om tingens själ" visar ett urval föremål ur museets samlinga. För barn finns Rubys skattjakt, rör-och-gör-aktiviteter, samt lekrummet "Ruby och Havet". Öppet alla dagar kl 11-16. Pommern har öppnat för säsongen.

Önningebymuseet: Museet visar verk ur den egna konstsamlingen med bland andra J.A.G. Ackes monumentala verk Snöljus och Morgondimma. Utställning: Versus Lux, målningar av Veronica Österman, visas till 17.7. Öppet ti-lö kl 11-16. Sommarutställningen "Åland vårt Åland – från Anders August Jansson till Kerttu Ekendahl" visas till 31.8.

» Uppgifter, ändringar och kompletteringar skickas till kulturen@alandstidningen.ax

LISBETA

EN TROLLKONA SKALL DU ICKE LÅTA LEVA

OPERA I TVÅ AKTER KOMPONERAD AV KARÓLÍNA EIRÍKSDÓTTIR

ALANDICA 15-17 JULI

I rollerna

Sofie Asplund, Philip Björkqvist, Dan Karlström, Jenny Carlstedt, Therese Karlsson, Aarne Pelkonen, Veli Kujala

Endast tre föreställningar
Köp biljett på www.alandica.ax

www.katrina.ax

